

klageprocessen normalt indrettes, og den Omstændighed, at der ofte enten forud vil foreligge eller under Bevisførelsen for den dømmende Ret vil fremkomme en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse, kan kun faa Betydning til at lette i større eller mindre Udstrækning nogle af de Byrder, som den normale Ordning fører med sig, men som under denne Forudsætning ikke ere nødvendige, et Hensyn, der ogsaa paa forskjellig Maade er taget i Betragtning i Udkastet, se saaledes § 8, § 260 og § 324.

Efter det Anførte vil det indses, at ved Forslag om en Reform af Strafferetspleien er det vigtigste og for den hele Reforms Rækkevidde og saa med Hensyn til Mundtlighedens Gjennemførelse afgjørende Spørgsmaal det, om det inkvisitoriske Princip skal bibeholdes, eller om Straffeprocessen skal bygges paa Anklagegrundsaetningen. Kommissionens overveitende Flertal har været enigt i, at det sidste bør være Tilfældet, og den har herved ikke blot fulgt det Spor, som den hele europæiske Reformbevægelse paa dette Omraade anviser, og som ligeledes har været fulgt af de ældre Udkast, men den maa ogsaa erkjendes derved at have om ikke Grundlovens udtrykkelige Forfrift saa dog dens Forudsætninger for sig. Thi om end Grundlovens § 74 ikke nævner Anklageprincipets Gjennemførelse som et Formaal for Reformen, er det dog dels vist, at ingen af de tre Fordringer, den opstiller — Mundtlighed, Offentlighed og Rævnings Medvirkning — kunne faa den Betydning, som er tilfattet, i en Proces, der vedbliver at være inkvisitorisk, dels have forskjellige andre Bestemmelser i Grundloven anvist Veien, saaledes ikke blot § 71, der drager en formel Konsekvens, men ogsaa §§ 80 og 81 i Forbindelse med den midlertidige Bestemmelse § 4. De rettlige Garantier, der i disse sidste gives den Sigtede, ere hentede fra Anklageprocessen, og kun i en saadan kunne de faa deres fulde Betydning.

For samtlige de omtalte Grundlovsbestemmelser ligger jo nemlig den Tanke til Grund, at Straffeprocessen skal indrettes saaledes, at den samtidig med at værne om Samfundets Sikkerhed og Straffelovens Haandhævelse skal respektere visse Grændser, som ere den Sigtedes Ret og skulle tjene til hans Betyggelse mod den hensynsløse Udøvelse af den offentlige Magt, selv hvor det sker for et berettiget Demeeds Skyld. Men paa dette Synspunkt hviler netop Anklageprocessen, idet den gjør Adskillelse mellem Dommer, Anklager og Forsvarer, idet den bringer Dommerens Hverv i en Straffesag indenfor de Grændser, som flyde af det rene Dommerbegreb, og paalægger ikke ham, men Parterne eller deres Repræsentanter i første Række at være virksomme for Fremstafvelse af Anklage- og Forsvarsmaterialet, idet den derved anerkjender ogsaa den Sigtede som Part, der maa have en Parts nødvendige Rettigheder, og idet den derfor bl. A. særlig erkjender, at et Forhør, som hviler paa den Tanke, at den Sigtede maa kunne tvinges til at give Oplysninger, ikke bør finde Sted. Inkvisitionsprocessen derimod, hvor Virksomheden i Sagen er samlet paa Dommerens Haand, der gjør Straffesagen ikke til en Retstrætte mellem Parter for en Dommer, men til en Underfølgelse af en Dommer mod en Sigtet, kan i den Sigtede ikke se andet end en Udforskningsgjenstand for Dommeren; den kan ikke ud fra sit eget Princip anerkjende Grændser for Dommerens Ret til at øse af denne Oplysningskilde, og sættes saadanne Grændser af udenfor liggende Hensyn, ville de ikke let faa den fulde Betydning, fordi de staa i en indre Strid med den Opgave, som er sat Dommeren, der vil have og føle Ansvar for ikke at have slydsgjort denne, naar han drager Grændsen for sin Udforskningsvirksomhed for snæver. Det kan derfor aldeles ikke undre, at f. Ex. Grundlovens § 80 i alle de Punkter, der ikke have en aldeles bestemt Karakter, ikke i nogen betydelig Grad har kunnet indvirke paa Varetægtsfængslets Benyttelse i den nugældende Straffeprocess.

Idet det foreliggende Straffeprocessudkast har optaget Anklageprincippet som Grundlaget, er det allsaa ikke slaaet ind paa en ny Bane, men det har fulgt Grundlovens og de tidligere Udkasts Anvisning. Derimod bør det fremhæves som den anden Hovedeigendommelighed ved dette Udkast i Modsaetning til de tidligere, at det i større Styrke og med større